

1) Πως είναι η δομή ενός βιβλίου

Τα τέσσερα βασικά μέρη του βιβλίου ορίζονται ως εξής:

1. Τα πρωτοσέλιδα ή προκαταρκτικά
2. Το κυρίως μέρος του βιβλίου
3. Τα επικουρικά
4. Τα εξωτερικά

Πρωτοσέλιδα

Είναι το πρώτο μέρος του βιβλίου και μας εισάγει σ' αυτό σταδιακά.

1η σελίδα: Λευκή.

Εισαγωγή του αναγνώστη στον κόσμο του βιβλίου.

2η σελίδα: Λευκή.

3η σελίδα: Ο μικρός τίτλος ή ψευδότιτλος.

Περιέχει τον τίτλο του βιβλίου με μικρότερα στοιχεία από αυτά του μεγάλου τίτλου.

4η σελίδα: Προμετωπίδα.

Είναι μια εικόνα που τυπώνεται απέναντι από το μεγάλο τίτλο, μπορεί να είναι και η προσωπογραφία του συγγραφέα. Αν δεν υπάρχει προμετωπίδα, συνήθως περνούν στη σελίδα αυτή κάποια άλλα στοιχεία όπως άλλα έργα του συγγραφέα, copyright (συγγραφικά δικαιώματα) κτλ.

5η σελίδα: Ο μεγάλος τίτλος.

Είναι η ονομασία του βιβλίου. Τα στοιχεία γίνονται μεγαλύτερα από αυτά του ψευδοτίτλου. Η σελίδα του τίτλου περιέχει επίσης τα στοιχεία ταυτότητας του βιβλίου. Δηλαδή το συγγραφέα, το μεταφραστή, τον επιμελητή, τον εικονογράφο της έκδοσης, τον τόπο και τη χρονολογία έκδοσης, το όνομα του εκδότη ή το σήμα του εκδοτικού οίκου, τον αριθμό τόμου, τον αριθμό έκδοσης. Επίσης, στη σελίδα τίτλου εμφανίζεται πολλές φορές κάτω από τον τίτλο ο υπότιτλος (μια φράση που εξηγεί τον τίτλο ή λειτουργεί ως ένα είδος περίληψης του έργου) με μικρότερα γράμματα. Άλλο στοιχείο της σελίδας του τίτλου μπορεί να είναι το παράθεμα, δηλαδή μια παροιμία, ένας στίχος, ένα γνωμικό κτλ

6η σελίδα :

Λευκή ή copyright ή κατάλογος άλλων βιβλίων του συγγραφέα, διευθύνσεις συγγραφέα και εκδότη, τίτλος πρωτοτύπου, όταν πρόκειται για μετάφραση.

Ενδεικτικό κείμενο που μπορεί να προστεθεί στην σελίδα του copyright :

«Σύμφωνα με τον Νόμο 2121/1993 και τους κανόνες Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά παράφραση ή διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου του βιβλίου με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλον χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη»

Αφιέρωση

Τυχόν αφιέρωση τυπώνεται σε ιδιαίτερη σελίδα που έπεται αυτής του τίτλου.

Πίνακας περιεχομένων

Άλλο στοιχείο που συναντάμε στα πρωτοσέλιδα ή στο τέλος του βιβλίου είναι ο πίνακας των περιεχομένων του οποίου η οργάνωση ποικίλλει. Τον πίνακα περιεχομένων πολλές φορές ακολουθεί πίνακας εικόνων.

Πρόλογος, εισαγωγή

Του "κυρίως μέρους" του βιβλίου προηγείται συνήθως ο "πρόλογος" και η "εισαγωγή", η οποία αποτελεί οργανικό μέρος του έργου. Μερικές φορές η εισαγωγή λειτουργεί ως πρώτο κεφάλαιο. Άλλοτε πάλι δεν υπάρχει.

B. Κύριο μέρος του βιβλίου

Στο κυρίως μέρος του βιβλίου έχουμε:

Το κείμενο

Είναι χωρισμένο σε "μέρη". Τα μέρη είναι χωρισμένα σε "κεφάλαια" ανάλογα με το περιεχόμενο. Επίσης, στο κείμενο συναντάμε τις παραγράφους. Πολλές φορές το κείμενο διανθίζεται με εικόνες, σχέδια ή πίνακες .

Επίλογο

Το τέλος του κειμένου συνήθως ακολουθεί ένας επίλογος του συγγραφέα που έχει τον ίδιο σκοπό με τον πρόλογο, δηλαδή την επικοινωνία με τον αναγνώστη. Πρόλογος και επίλογος συνδέονται υφολογικά.

Σελιδαρίθμηση

Αρχίζει από την πρώτη σελίδα του πρώτου τυπογραφικού τους περιττούς αριθμούς στη δεξιά σελίδα του ανοικτού βιβλίου και τους άρτιους στην αριστερή. Για λόγους αισθητικής, ενώ μετρά, δεν εμφανίζεται στα πρωτοσέλιδα, κάνει την εμφάνιση στον πρόλογο και παραλείπεται από τις τελευταίες σελίδες, Στις πολύτομες εκδόσεις, η αρίθμηση είναι συνεχόμενη από τον πρώτο έως τον τελευταίο τόμο.

Κεφαλίδα

Στις σελίδες του κειμένου και στο επάνω μέρος της κάθε σελίδας αναγράφεται στο verso ο τίτλος του βιβλίου και στο recto ο τίτλος του κεφαλαίου. Πολλές φορές αναγράφεται στο verso ο συγγραφέας και στο recto ο τίτλος του βιβλίου, όταν πρόκειται για μικρά έργα. (Verso η αριστερή σελίδα ανοικτού βιβλίου, Recto η δεξιά σελίδα ανοικτού βιβλίου).

Υποσημειώσεις

Όταν είναι πολλές, δίνονται στο τέλος του βιβλίου, ενώ όταν είναι λίγες, δίνονται στο τέλος της σελίδας. Χωρίζονται από το κείμενο με μια λευκή γραμμή, είναι τυπωμένες με μικρότερα του κειμένου τυπογραφικά στοιχεία και συνδέονται με το κείμενο με αστερίσκο εκθέτη.

Γ. Επικουρικά

Είναι το μέρος του βιβλίου που έπεται του κυρίως μέρους. Το κυρίως μέρος θεωρούμε ότι τελειώνει με το τέλος του epilόγου. Στα επικουρικά περιλαμβάνονται:

Παροράματα

Πίνακας με λάθη, τυπογραφικά ή άλλα, που εντοπίστηκαν, αφού το βιβλίο είχε πια τυπωθεί. Τυπώνεται στο τέλος του τελευταίου τυπογραφικού ή σε ιδιαίτερο φύλλο πολλές φορές χρωματιστό, που το κολλούν στην τελευταία σελίδα του βιβλίου.

Γλωσσάριο

Είναι ένας κατάλογος τεχνικών όρων ή ιδιωματικών λέξεων κτλ. που υπάρχουν στο κείμενο και που παρατίθενται σε ιδιαίτερη σελίδα στο τέλος του βιβλίου, κατά αλφαβητική σειρά, με την επεξήγηση τους.

Βιβλιογραφία

Αναπόσπαστο μέρος του βιβλίου, με αυτοτελή, πολλές φορές αξία, όπου παρατίθενται οι πηγές και τα βοηθήματα που χρησιμοποίησε ο συγγραφέας (άρθρα, βιβλία κ.τ.λ.).

Ευρετήριο

Το συναντάμε σε επιστημονικά - τεχνικά βιβλία. Είναι ένας πίνακας με τις σημαντικότερες λέξεις του κειμένου. Οι λέξεις του ευρετηρίου παρατίθενται σε αλφαβητική σειρά ή γίνεται κάποια ομαδοποίηση των ομοειδών όρων.

Σημειώσεις

Σημειώσεις του συγγραφέα που αναφέρονται σε παραπομπές ή παρέχουν πρόσθετες πληροφορίες. Τις βρίσκουμε στο τέλος του βιβλίου ή στο τέλος των κεφαλαίων.

Κολοφώνας

Είναι ένα κείμενο που δίνει στοιχεία από την εκτύπωση ενός βιβλίου, όπως το τυπογραφείο που αυτό τυπώθηκε, τη διεύθυνση και τη χρονολογία εκτύπωσης, το χαρτί που χρησιμοποιήθηκε, τον αριθμό αντίτυπων, ονόματα συνεργατών της έκδοσης, όνομα βιβλιοδετείου, κτλ.

Δ Εξωτερικά

Εξώφυλλα

Τα εξώφυλλα, συνήθως τέσσερις σελίδες που περικλείουν το βιβλίο,. Είναι κατασκευασμένα τις περισσότερες φορές από ελαφρό χαρτόνι.

Η πρώτη σελίδα περιέχει τα ίδια στοιχεία με αυτά της σελίδας τίτλου και σχεδιάζεται από ειδικό καλλιτέχνη (γραφίστα, ζωγράφο, χαράκτη). Η τέταρτη σελίδα του εξωφύλλου μπορεί να περιέχει βιογραφικά στοιχεία για τον συγγραφέα και το έργο του.

Τα βιβλία με αυτού του είδους τα εξώφυλλα ονομάζονται «χαρτόδετα» .

Τα περισσότερα βιβλία που κυκλοφορούν έχουν εξώφυλλο από ελαφρό χαρτόνι. Για μεγαλύτερη τα εξώφυλλα πλαστικοποιούνται είτε με γυαλιστερή πλαστικοποίηση είτε με ματ.

Κουβερτούρα βιβλίου ή περικάλυμμα

Κουβερτούρα ονομάζουμε ένα προστατευτικό φύλλο που περιβάλλει το εξώφυλλο ενός βιβλίου. Αρχικά η κουβερτούρα ήταν ένα μη τυπωμένο χαρτί που απλώς προφύλασσε το πολύτιμο δέσιμο του βιβλίου από τη σκόνη και τη φθορά του χρόνου, ενώ στις μέρες μας έχει εξελιχθεί σε ένα παντοδύναμο διαφημιστικό μέσο για το βιβλίο και τον συγγραφέα. Διατηρεί ακόμη την ίδια φόρμα που είχε και παλαιότερα, είναι δηλαδή χαλαρή, αναιρούμενη, με κινητές προς τα μέσα διπλώσεις. Οι διπλώσεις αυτές, ονομάζονται "αυτιά".